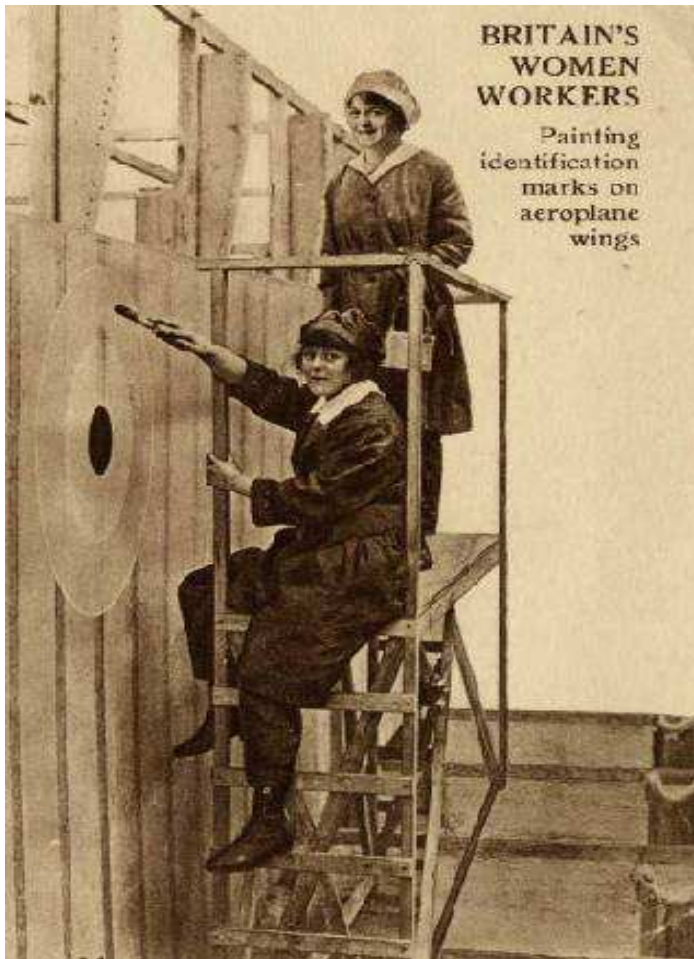

EXERCICIOS DESCARGABLES AUTOAVALIABLES SOBRE A SOCIEDADE DE MASAS E A INCORPORACIÓN DA MULLER AO TRABALLO ASALARIADO. O VOTO FEMININO. (unidade 10)

1. Comenta o seguinte cartel publicitario.

Guía:

- Presentación: país, época, temática
- Descripción
- Interpretación
- Valoración

Presentación: É un cartel de propaganda de Gran Bretaña, durante a Primeira Guerra Mundial, sobre a participación feminina nos traballos de guerra. Neste caso pintando un avión.

Descripción: Son dúas mulleres co pelo recollido, vestidas de obreiras e subidas a un andamio para pintar as ás dun avión. Unha leva na man un bote de pintura e a outra, unha brocha. Vese claramente que están posando para a fotografía cun sorriso de satisfacción. No cartel hai unha lenda que di: "*Pintando marcas de identificación sobre as ás dun avión*"

Interpretación: É unha invitación ás mulleres británicas a participar nos traballos e na industria de guerra como medio de contribuír co seu traballo á patria. Estamos na Primeira Guerra Mundial na que o goberno británico chamou ao deber temporal de substituír aos homes que loitaban na fronte. E o cartel demostra como corrobora a lenda, que elas fano con satisfacción.

Tamén foi unha forma de descubrirlles ás mulleres novos traballos e novas responsabilidades. Cos homes loitando (sempre pensando en cada bando que eles son os que teñen a razón) elas ocuparanse da produción na retagarda. Hai que ter en conta que nas fábricas de material bélico, como os avións, o recurso a man de obra feminina foi o último, xa que antes ensaiáronse a contratación de homes civís mobilizados, e tamén traer man de obra das colonias británicas ou estranxeiros. Elas toman conciencia das súas propias capacidades e estiman a nova independencia económica, xa que o traballo nas fábricas, especialmente as de armamento teñen uns salarios que son o dobre ou máis dos salarios tradicionais dos sectores femininos. E comezan a reclamar dereitos, aínda que esta situación é transitoria, xa que as obreiras das fábricas de armamento ao rematar a guerra en 1918 foron desmobilizadas de forma brutal, foron as primeiras despedidas, para deixar os seus postos de traballo aos homes que volvían da fronte e reclamaban os

seus antigos traballos no nome da reconstrución nacional e dos dereitos dos ex-combatentes

Conclusión: Os gobernos recorreron ás mulleres cando precisaron man de obra de substitución, sen importarlles os argumentos que esgrimían en tempos de paz, para conservar as mulleres nas casas e nas familias.

Pola forza da necesidade a guerra eliminou as barreiras que separaban os traballos masculinos dos femininos e tamén eliminou os impedimentos para que as mulleres accedieran a moitas profesións superiores.

A guerra foi entón, unha experiencia de liberdade e de responsabilidade para as mulleres

2. Comenta o seguinte texto:

"El sufragismo aparece como una forma de encuadramiento de mujeres de todas las clases sociales, a pesar de sus distintas ideologías y objetivos, pero coincidentes en reclamar el derecho a la participación política, uno de cuyos requisitos es el voto, para reformar la legislación y la costumbre y, en consecuencia, la sociedad (...)"

El sufragismo surgió en los países que adoptaron el régimen capitalista, países de clase media poderosa y con unos ideales democráticos asentados en sus instituciones políticas (...)"

En los países nórdicos apenas se dio sufragismo debido a la mentalidad progresista imperante y al peso social de la mujer, que facilitaron la equiparación jurídica de los sexos.

Una evolución diferente presentó el mosaico de países del este procedentes de los Imperios centrales: austro-húngaro y alemán, turco y ruso. El desmoronamiento de los primeros tras la Primera Guerra Mundial (Alemania, Austria, Checoslovaquia, Polonia) trajo reformas muy progresistas, el voto femenino entre ellas, sin existencia previa del sufragismo (...)"

En Rusia fue posible después de una auténtica revolución, la bolchevique, que trastocó los fundamentos del orden tradicional.

En el caso de los estados surgidos del Imperio turco, Yugoslavia, Grecia y Bulgaria, el peso de la tradición era todavía muy fuerte y no hubo sufragismo ni reformas tocantes a la situación femenina.

Por último, en los países occidentales cabría diferenciar entre los protestantes (Inglaterra, Holanda...) más modernos y evolucionados, y más prósperos económicamente, y los católicos (Italia, España, Portugal...) atrasados, tradicionales y conservadores (...)" En los países protestantes hubo un movimiento sufragista fuerte, y sólo gracias a su lucha se consiguieron las reformas y el voto. En los católicos apenas se dio el movimiento sufragista y sólo tras mucha batalla femenina y muy tarde, caso de Italia, o por el reformismo de sus gobernantes, caso de España, se obtuvieron estas conquistas".

FRANCO RUBIO, Gloria Ángeles "Siglo XX" Historia Universal, Madrid, 1983. Historia 16

Cuestións:

1. Ponlle un título ao texto
2. Comenta cales eran os obxectivos d movemento sufraxista.
3. Explica a relación entre sufraxismo e economía capitalista.
4. Que teñen en común as mulleres burguesas, as obreiras e as campesiñas?
5. Elabora un esquema que plasme a situación do sufraxismo nos diferentes países.
6. Fai unha valoración sobre a táboa.

Solución:

(As cuestións van enlazadas para formar unha única redacción)

Este documento podería titularse: *Panorama do movemento sufraxista nos países europeos* dado que explica a evolución do sufraxismo no século XX.

O sufraxismo, que foi un movemento de concienciación das mulleres e de mobilización para reclamar o dereito á participación política mediante o voto, pretendía reformar a lexislación e despois reformar os costumes da propia sociedade, para suprimir a desigualdade xurídica e social das propias mulleres.

O movemento sufraxista xurde nos países europeos de economía capitalista, porque nestes formouse unha clase burguesa forte que pretendía asentir ideais democráticos nas institucións políticas. Este movemento, precedente do feminismo, afecta ás mulleres de todas as clases sociais, tanto as burguesas que foron as fundadoras, como ás obreiras e campesiñas, porque a pesar das ideoloxías diferentes, por riba das ideoloxías estaba a condición de xénero, ante a que é igual a clase social á que pertencera a muller. O patriarcado facía que por riba da clase, se situara a desigualdade xurídica.

Esta loita para obter o dereito ao voto vai evolucionando de distintas formas segundo os países dos que se trate. O texto fala dos países do norte europeo, nos que case non se dá o sufraxismo porque as mulleres eran tidas en conta gracias a unha mentalidade aberta e favorable á igualdade.

Algúns países do leste, despois da Primeira Guerra Mundial, cando caeron os Imperios centrais, fixeron lexislacións progresistas, que incluiron o dereito ao voto feminino, e outros como Grecia ou Bulgaria o peso da tradición era excesivo como para mellorar a situación.

Rusia, despois da revolución de outubro de 1917 deulle a volta á súa lexislación, pero o sufraxismo non era unha cuestión prioritaria, nin importante. Os socialistas pensaban que coa loita de clases se solucionaban tamén as desigualdades de xénero.

Nos países europeos occidentais, depende da tradición relixiosa, pero o sufraxismo foi un movemento moi forte nos países protestantes, dada a súa tradición de deixar ás mulleres falar en público nas igrexas, é dicir, tomar a palabra en público, e o costume das mulleres de practicar a beneficencia mediante organizacións complexas. Ademais os países protestantes admitían relacións económicas de préstamos con interese, intercambios comerciais con usura e beneficios individuais.

Nos países católicos a loita sufraxista tivo que ser moito maior e menos apoiada socialmente, dada a ideoloxía relixiosa que consagra a inferioridade das mulleres e reduce o seu ámbito de actuación á familia, ao coidado dos fillos e fillas e ao fogar.

Como conclusión podemos pensar que o sufraxismo foi un movemento máis forte ou máis feble segundo as condicións económicas, ideolóxicas e as crenzas relixiosas e sociais dos países nos que se dea este tipo de loita das mulleres para conseguir a igualdade legal.